

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Füvészkert-utca 1079.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy iven. Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyi hivatal.</p>
--	--	---

Tartalom. A magyar protestáns egyetem kérdéséhez. Tóth Sámuel. — Tárcza. Aratási ima. Berki József. — Tűzvész után. Gaal István. — Társadalmunk erkölcsi bírálata a christianismus szempontjából. Egy világi ember. — Irodalom. — Különfélék. — Hirdetések.

A magyar protestáns egyetem kérdéséhez.*

IV.

A protestánsok annyival inkább útasítva vannak a főiskolák felállításában nyilatkozó hagyományos örökségnek megtartására, hogy hazánkban a római kath. klérus szinte buzgólkodik jogakadémiáinak lehető korszínvonalra emelése által az állammal versenyre kelni. Távol legyen azonban tőlem, mintha azt sürgetném, hogy a protestánsok minden most létező jogakadémiájukat a legnagyobb erőfeszítéssel is tartsák fenn. Ez teljesen fölemésztene az egyház anyagi erejét és tehetségét, és még sem bírhatná meg, hogy annyi tanintézetet a kor színvonalára fölemelve fentarthasson, a növekedő magas igényeknek és a tudomány követelményeinek eleget tehessen.

Teljesen elégnék tartom, ha egy, vagy legfeljebb két jogakadémiát szervez és igyekszik föntartani, s különösen ha a bölcsészeti tanfolyamot fölállítja; azzal mintegy egészítse ki és fejezze be fötanodáját, adja meg annak az egyetemi jellegét, három fakultás levén benne képviselve, a theologiai, bölcsészeti és jogi.

De meg ha már a protestáns felekezetnek a theologiai fakultást és bölcsészeti tanfolyamot elengedhetlen, ön-maga iránti kötelessége fölállítani és berendezni: nagyon

* F. évi 18., 19. és 20. számainkban közöltük e cikkek elejét; azután több héten át kiszorult az actualis jelentőségű cikkeink miatt. Most befejezzük e, ma is minden tekintetben figyelemre méltó cikksorozatát, melyet, mint annak idején megjegyeztük, az „Ev. Prot. Lap“ 1875. évfolyamából újítottunk fel lapunkban. Szerk.

kevés áldozatot fog igényelni ezen fötanodának a jogi fakultással való kiegészítése. Ugyanis a bölcsészeti tanfolyamban, a jogtudományokhoz szükséges bölcsészeti segéd-tudományok, történelem, észjog, rendszeres bölcsészet részei stb. a nélkül is előadatván és tárgyalatván: csak a szoroson vett jog- s államtudományokra kell tanszékeket előállítani; és hogy a fötanoda vagy egyetem teljesen megfeleljen céljának és rendeltetésének, s a protestáns egyház érdekeit képviselhesse, ha már a protestáns egyház tartja fenn, azt a kevés áldozatot nagyon megérdemli, mely az egészhez viszonyítva, különösen egy jókarban levő bölcsészeti tanfolyam fölszerelési és fentartási költségeit véve figyelembe, mindenestre kevesebb jelentőségű. Továbbá nézetem szerint a bölcsészeti tanfolyam mellé a jogi fakultást azért is fel kell állítani, mert csak így lesz az eléggé népes és látogatott; tudjuk, hogy a tanári pályára lépő ifjaink száma — kiknek részére és érdekében lenne kiválólag a bölcsészeti tanfolyam és tanárképezde fölállítva — körülményeink és viszonyaink között nem lehet igen nagy s a kereslethez és szükséglethez képest nem is óhajtandó; ennél fogva a bölcsészeti tanfolyam felállítása, mely annyi áldozatot igényel, úgy lesz egyetemesb hatású, az egész protestáns egyházra jótékonytárat árasztó intézmény, ha a lelkipásztori és tanári pályára lépő ifjainkon kívül, joghallgatóink képzésére is befolyással lehet. — E három fakultással lesz tehát ezen intézet egyetemes érdekű, melynek megvalósítása ügyében minden igaz protestánsnak közreműködni egyiránt kötelessége.

Sokan lehetnek, sőt bizonyosan vannak, kik az egyetem elnevezést nem tartják elég szabatosnak egy oly főiskolára nézve, mely csak a jelzett 3 fakultást foglalná magában. Kétségtelen, hogy az egyetem jelenlegi fogalma, a mint az a német földön legnagyobb részben el van fogadva, e négy tudománykart, u. m. hittanszakit, jogit, bölcsészeti és orvosit zárja magába, s valódi egyetemnek

csak az oly felsőbb tudományos intézetet tarthatnók, melyen a 4 szak teljesen képviselve van; a honnan Magyarország még ma is — ez értelemben véve — tulajdonképen csak egyetlen egyeteme van, a budapesti, a kolozsvári csónka és hiányos; hiányozván abban a hittudományi kar. — De másfelől, az universitások szervezete és beosztása, a különböző országokban nagyon eltérő egymástól; például az olaszországi egyetemek, melyeknek számuk a 19-et haladja, 4 szakot képviselnek, u. m. bölcsészeti-nyelvészeti, jogi, matematikai és orvosi karokat vagy collegiumokat, míg a francia egyetemek már 5 fakultással bírnak (theologia, orvosi, jogi, sciences és lettres); az osztrák birodalomban vannak egyetemek, melyeken az orvosi kar nincs képviselve; az angol 11 universitás pedig annyira eltér a continensen létező egyetemek szervezetétől, az ő Colleges, Halls, Fellowship stb. belkörü intézkedéseivel és társulataival, hogy azokéhoz alig hasonlítható a mi egyetemi beosztásunk és szervezetünk. — Tehát még maga az egyetem nevezet nem okozhatna semmi nehézséget és fennakadást, annyival inkább, mert a főtanodai oktatásról megjelent miniszteri törvényjavaslat 54. §-ában ki van fejezve, hogy a nem-állami tudományegyetemen legalább 3 tudománykarnak kell felállítatnia, nevezetesen: bölcsészeti, nyelv- és történettudományi; jog- és államtudományi és orvosi; vagy az orvosi helyett valamely theologiai karnak, és így ezen főtanoda, melyben a 3 fakultás felállíthatnák, jogosan viselhetné az egyetem czímet.

De nagyobb fontosságú azon körülmény, hogy a tudományok fejlődése korunkban más irányt jelölt és foglalt el, mint régebben, a midőn az egyetemek előállottak s azoknak virágzása kora tartott; ugyanis az egyetemek a tudományok csoportosítását és egyesítését tüzték volt ki feladatul; a legújabb korban ellenben oly nagymérvű haladást s irányzatot látunk az egyes tudományoknál, hogy mindegyik teljes önállóság után törekszik, függetlenséget, szabad tért követel mintegy magának. — A műegyetemek úgy tekinthetők, mint a bölcsészeti szakkól, a mér- és természettudományoknak kiemelkedése, nagykorúságra, önállóságra jutása; a reáliskolák, ipar, kereskedelmi tanintézetek és akadémiák mind megannyi vívmányaiul tekintendők az egyes tudományok és szakismeretek határozott önállóságának: ma már inkább szakiskolák létrehozásán fáradoznak s az egyetemek befejezni látszanak hivatásukat és rendeltetésüket; a mint ezt egy európai tudós, a németországi egyetemekre vonatkozólag is mondja: „die deutschen Universitäten, gegenwärtig im Rückgange sind“, de azért hozzá teszi, hogy az eredmény és mozgalom, melyet a tudomány terén felmutatnak és előidéznek, még most is nagyszerű.

Neveztessek tehát az a főiskola, melyet a magyaror-

szági protestáns egyház egyesült erővel fönn akar tartani s abban a tanszékeket úgy szervezni és csoportosítani, hogy a hittanszaki, jogi s bölcsészeti tudományok teljes mérvben képviselve legyenek: egyetemnek, vagy egyszerűleg főtanodának, maga a név még azt valódi intézetté, igazi egyetemmé a nélkül sem tehetvén, ha anyagi és szellemi tőkékkel bőv mértékben nem rendelkezhetik, az másodrendű kérdés; és midőn a tiszántúli ref. egyházkerület a magyarországi protestáns egyetem eszméjét elfogadta s annak megvalósítását a debreczeni főiskolára nézve elvben kimondotta, ezzel csak azt fejezte ki, hogy komolyan figyelmeztetik az idők jelei a prot. egyházat a tanügy terén az egyesülésre és egyező eljárásra; a tudomány követelményei oly mérvet öltöttek, hogy legtávolabbról sem reménylhetik a protestánsok, miszerint minden felsőbb tanintézeteket lesz erejük és képességök a kor színvonalán föntartani, tehát egyesüljenek, ne forgácsolják szét erejüket, mert ha minden egyházkerület csak önmagában marad, a prot. tanintézetek föl nem virágozhatnak, csak tengődni fognak azok, igazi életök nem lehetvén. — Csak azt fejezte ki az egyházkerület, hogy a prot. egyháznak valódi élete akkor lesz biztosítva, ha oly felsőbb tanintézet előállításáról gondoskodik, mely a hittanszaki, bölcsészeti és jogtudományi kart magában foglalja. — Az íge kimondatott, az egyházkerületeken áll annak megértése s annak alapján megvalósítása.

Tóth Sámuel.

Tárcza.

Aratási ima.

El-el nézem az ért kalászok tengerét,
Te jutsz eszembe Te, én édes Istenem!
Óh mennyi áldást adsz, a gyarló emberért,
Kegyelmed s jóságod örömmel hirdetem.
Te adtad mind, a dús kalászt nekünk,
Most meg emeld fel a szívünk, kezünk,
Te véled kell a munkát kezdenünk,
Édes jó Istenünk!

Kész Uram, immár kész a szív és az elme,
Taníts, hogy itt buzgó hálát adjunk neked;
Az, a kinek te vagy a hű segedelme,
A szeretet- s hitben ma is növekedett;
Lövelj reánk óh hitnek sugára,
Taníts Uram szent s buzgó imára,
Tied szívünk, tedd össze két kezünk,
Édes jó Istenünk!

Növeltetted a kalászt, érleltetted a szemet,
Óh adj nekünk atyánk, belőle kenyeret;
Szeresd Uram, szeresd, a ki Téged szeret,
'S tápláld ma is híven a buzgó lelkeket.
Ha most szívünkbe jó magot vetünk,

Adj gazdag aratást, óh adj nekünk.
Tied a hála, Téged tisztelünk,
Édes jó Istenünk!

Berki József.

Tűzvész után.

— XCI. Zsoltár dallamára. —

Csüggedt szívvel, könnyes szemmel,
Roskadozva állnak itt
Hozzad esdő, hajléktalan,
Porba sujtott gyermekid.

Óh tekints le ránk a mennyből
Könyörülő Istenünk,
Ne hagyj, ne hagyj híveidet,
Bátoríts, mert elveszünk!

Énekünk könnyárba fullad,
Szavunk zokogásba vész;
Pedig kért jöttünk hozzád:
Lelkünk sebe oly nehéz.

De te, Atyánk, úgy is tudod,
Jól tudod te, hogy miért
Láttad porba hullni néped
Kisdéd Jeruzsálemét.

Hallottad a jajkiáltást
Ezereknek ajkáról,
Hallottad a vészharangszót
Szentegyházad tornyából.

Még füstölnek hajlékaink
Porrá égett mindenünk.
Uram! Uram! vétek-e, hogy
Mint a gyermek könnyezünk?

Úrnapja van, hálát adni,
Égre nézni kellene
S mégis mindnyájunknak szíve
Földi gonddal van tele.

Itt egy özvegy, ott egy árva,
Ki tegnap még nem volt az.
Mi Istenünk, édes Atyánk,
Esdve kérünk, irgalmazz!

Csüggedt szívvel, kisírt szemmel
Roskadozva állnak itt
Hozzad esdő, hajléktalan,
Porba sujtott gyermekid.

Óh tekints le ránk a mennyből
Könyörülő Istenünk:
Ne hagyj, ne hagyj híveidet,
Bátoríts, mert elveszünk!

Darány (Somogy megye).

Gaal István,
tanító.

Társadalmunk erkölcsi bírálata a christianismus szempontjából.

A ki az emberiség történelmét ismeri a maga egészében,
kell, hogy tudja, miszerint az embervilág határozottan halad
a tökéletesedés pályáján, jöllehet ez a haladás nincsen is min-

den megszakítás nélkül. Mint a hogy a hegyről lesiető patak
gyakran sziklába ütközik, a tökéletesedési áramlat is meg-
akad, megállapodik, sőt visszavág s ellentétes útat követ időn-
ként, mit a művelődéstörténelmében hanyatlás korszakának
szoktunk mondani.

A kishitűek, a rövidlátók, mikor az az erkölcsi s anyagi
nyomor kezdi kifelé terjesztgetni fekete szárnyait a társada-
lom felett, kétségbeesnek az emberiség jövőjén, s megátkozva
a gondviselést, ingadoznak, de azért még nem buknak el; vagy
megalkudván a változhatatlan, az adott viszonyokkal, gyáván
a szennyes folyamárba ugranak, — mely pedig, partjain a vi-
lági dicsőség illatos, de hervadó virágaival, egyenesen, noha
lassan, de biztosan a „pokol“-nak vezet.

Hanem azok a szellemileg korlátolt emberek világnéze-
tökre nézve hasonlítanak az egynapos bogárhoz, ki, mert élete
reggelén a rózsát még bimbókorában találta, s estvéjén szín-
tén, a mely neki már halálát hozza meg, még mindig kifejtet-
len állapotban hagyja azt örökre oda, nem is sejtethi, hogy a
tavasz majd abból a tömött, az időszerint éppen nem ékes vi-
ráglevelekből, a színpompa és illatnak minő világát képes ki-
fejteni!

De a „megalkuvók“ talán éppen nem korlátolt szellemek?

Mindenesetre szellemesek ők, de mint a Sátán Milton
„paradisomában“, és nincs bennük annyi hit, mint egy mus-
tármag. És éppen ez oka bukásuknak. Mert bizony mondom:
„az igaz ember hitből él“.

Ők mint eszes emberek meg kell hogy engedjék, hogy
akkor a mikor, de legalább tűrhetőbb alakban teljesülni fog-
nak az emberiségnek a közjólétre irányzott u. n. kegyes óhaj-
tásai. Hanem azt mondják: „okos ember mindig arra fordítja
a köpenyegét, a merről a szél fú“. A mi pedig az utódokat il-
leti: a ki hátul marad, tegye be az ajtót. Hiszen „mundus se
expediet“. Mondják: okos ember a mindig bizonytalan jöven-
dőség kedvéért nem taposhatja el a jelennek közvetlen mel-
lette illatozó virágait. És — mondják — az az u. n. „jellem“
is micsoda? Egyszerűen az embernek természetes hajlama, —
kinek-kinek a mint fátumának a szeszélye hozza magával, —
ilyen, vagy amolyanná lenni; tehát tulajdonképen sem nem
erény, sem nem bűn. Bűnt vagy erényt csakis az ember egyéni
felfogása csinál belőle, a mi pedig annyiféle, a hány fő van a
világon, sőt tudjuk, maga az u. n. közvélemény is e tekintet-
ben szeszélyeskedve, minduntalan változik, mint a „jó idő
malma“, annyira, hogy megpofozni is ugyancsak szokta egy-
mást hébe-hóba, mint két részeg ember! — Lehet-e hát az u.
n. erkölcsi világban „positivumok“, feltétlen igazságokról még
csak beszélni is okos embernek?!

A mi pedig a keresztyén vallás u. n. erkölcsi igazságai-
nak a positivitását illeti, nem kell többet mondani, csak any-
nyit: „hiszen magok a hitkövetők is papjaikkal egyetemben,
hol erre, hol amarra, egymással egészen homlokegyenest el-
lenkező eszmére sütik rá e tekintetben a csalhatatlanság bé-
lyegét, egymást pláne kiátkozva, kiközösítve kölcsönösen az
igaz hitkövetők társaságából“?! — Bizony, bizony mondom:
csupa humbug az a „morál“!, — már t. i. positiv oldaláról te-
kintve azt, — mert „morál“ van, de csakis „nominalis“, nem
reális értékben. — No ezekkel a szellemes emberekkel
aligha lehet szegletre kijönni.

Ők mennek a magok útján szinte feltartóztathatatlanul,
mint a kik tisztában vannak magokkal, mosolyogva az embe-
rek balgaságain, kik nem tudnak „megalkudni“, képtelenek a

jót rossznak mondani, kiknek szemei előtt még mindig ott lebeg az önzetlenség eszményképe s a martyr-korona, a mi reájok vár! (vagy nincsenek is már, reális világunkban, ilyen bolondok, s ha igen, a „Lipótmézöbe“ kell őket bezárni, mint nagyon veszedelmes bolondokat?)

Nem is akarok én azokhoz a megkövesült materialistákhoz ezúttal sokat beszélni, hanem szólani akarok inkább a „gyarló emberekhez“, kik még épen nincsenek megromolva s csak ingadozó léptekkel haladnak az erkölcsi élet mezején, mert nincs bennök elég hit.

És mondom ezeknek: a világ bölcsesége, mely hit nélkül vagyon, az élet magasabb problémáinak a megfejtésében, bolondság Isten előtt. És mondom: hogyha a gondviselés akaratára szerint hősi küzdelmeink árát egész értékében legjobb esetben sem vehetjük fel e földi életben, a jók, a lelki ember az emberiség valódi büszkeségei, kell, hogy már magában a tiszta öntudatban — melynélfogva legjobb egész tehetségük szerint siettették az emberiség ama fénykorának az elközelgetését, ama dicső korszaknak, melynek ormain a keresztyén demokrácia, a szabadság, testvériség s egyenlőség zászlaja a maga szeplőtlen tisztaságában fog lengeni — keressen s találjon is vigasztalást némi kárpótlás gyanánt a töviskoszorúért, melyekkel a hálátlan buta világ oly sokszor az élet göröngyös útjain megvérezte fenékét homlokát. És mondom: hogy Isten, az a véghetetlen „jóság-eszme“, kinek léte, mint koszorús költőnk igen szépen és találón mondá: „világít, mint a nap, de szemünk bele nem tekinthet“ (mégis a kit korunk megtagadni látunk, — hajh a nagy világosság az emberi gyenge szemet ám meg szokta vakítani! —), egyáltalában lehetetlen, hogy legnemesebb teremtményét, az embert, a veleszületett, tehát kétségkívül tőle, a Teremtőtől bele oltott boldogság utáni — e legnemesebb ösztön teljes érvényesülése kérdésében, holott minden más, egészen állati ösztöneink is, — mint ivás, alvás, evési ösztöneink, — már e földön teljes kielégítésre találnak — megesselná, illetve magát meghazudtolná adott ígérete beváltásában.

Vagy mindezek rég elkoptatott frázisok, melyeknek csillogását, a realismus napfényének tündöklő sugarai menten elnyelik, túlhaladott álláspont? Mert ugyanis a boldogság józan felfogás szerint egyszerűen „a megelégedésben áll“. S ki tagadhatná már, hogy elégedett ember pedig van elég az életben, tehát van boldogság is, sőt még az állat is lehet boldog, ha kielégítheti állati ösztöneit, — legyen az embernek is esze, ne szaladgáljon ábrándképek után, ne akarja a lehetlent, a földön járjon, ne pedig a levegőben, mert ha kitörik a nyaka, magát okolja. Azért mondják, hogy „minden ember a maga szerencséjének a kovácsa“ ?? stb. — Igazságot adok; hanem megjegyzem, hogy az a megelégedés, a miről itt azok az emberek beszélnek, csakis állati boldogság, csakis állati megelégedés. Bizony én nem irigylem senkitől! És az embert, ki a szó valódi értelmében az, — mint szokták mondani, — nem állat, lelkétől kiválva, ki nem akarhatja meggyalázva összetépni emberi méltóságának fényes öltönyét, ki tudatával bír magasabb rendeltetésének, mely a végnélküli tökéletesedés a szellem-erkölcsi s azzal összhangzólag az anyagi munka térein, azt az embert, kiről bátran el lehet mondani, hogy „ez már ember“!, mit a nagy Napoleon mondott volt Göthéről, az elmenő után táborszernagyjaihoz fordulva, — csupán az az állati boldogság soha ki nem elégítheti.

Lehet azonban szellem-erkölcsi, tehát valódi hivatásunkra

tekintettel is valaki megelégedett, tehát a szó nemesebb értelmében boldog is már e földi életben, már annyira a mennyire, hogy legalább ki tud békülni magával, ha t. i. jó lelkiösmerete nem csinál neki szemrehányásokat, ha mindenekfelett hiszi, meg van róla győződve lelki szemeivel: hogy e földi-lét szellemének csak ideiglenes lakása (miről pedig még Kossuth, ez a tévedéseiben is bámulatós lángész, sőt több, korunk dicsősége, Deák Ferencznek a halála alkalmával írt és közzétett „emlékiratában“ csak úgy nyilatkozott, hogy: azt kívánni könnyű, de elhinni nehéz)* a „menny“ a mi igazi hazánk, az „örökkévalóság“, oda vagyunk utalva mintegy jó cselekedeteink ajánló leveleivel, vágyainkkal, reményeinkkel az örökösen lángoló tökéletes boldogság utáni szomj eloltására, az „üdv“ eszméjének a realizálására nézve további követelményeinkkel, — mely követelmények nem ismernek határt, mert végtelenek, miként maga az „Istenség“! — Persze mind a két fajta, t. i. mind a testi, mind a testi-lelki boldogságnak számtalan fokozatai vannak az életben, zavartalan, tökéletes boldogságról meg épen itt egyáltalában beszélni sem lehet.

Egy világi ember.

(Folyt. köv.)

Irodalom.

Keresztyén tanítások. Irta Kenessey Béla, ev. ref. theol. akad. ny. r. tanár. Budapest. Kókai Lajos. Míg részletesebben ismertetőnk K. B. barátunknak és tisztelt kartársunknak e művét, előre is fölhívjuk arra a figyelmet s megjegyezzük, hogy 18 közönséges egyházi beszéd van e 291 lapra terjedő kötetben. Ára 1 frt 20, bérmentve 1 frt 25 kr.

Budapesti Látogatók Lapja. Ily címmel egy képes lapot szerkeszt Budapesten (Hatvani-u. 18. sz.) Szalay Mihály. A lap ára egy évre 5 frt. A f. évi 6-ik szám „Debreczen írásban és képben“ cz. a. francia, magyar és német nyelven városunkat ismerteti. A szám tartalma következő: Debreczen látóivalói. Irta Zoltai Lajos. — Debreczen háztartása. — Debreczen irodalmi és kulturális életének története. Irta Géresi Kálmán. — Iskolák és jótékonyági intézetek. Irta Csiky Lajos, theol. akad. tanár. — A debreczeni ev. ref. főiskola. Irta Dézsi Lajos. — A debreczeni ev. ref. egyház. Irta Zoltai Lajos. — A róm. kath. egyház Debreczenben. Irta Szakszó Rezső, prépost. — Csokonai Vitéz Mihály. (1773—1805.). Irta Komlóssy Arthur. — Debreczen vázlatos története. Irta Zöld Mihály. — Hortobágy. Irta Vértesi Gyula. — Ipar és kereskedelem. Irta dr. Szántó Sámuel. — Mezőgazdaság. Irta Szűcs Mihály. — Massage, orthopädiái és gyógygymnastikai rendelés. Irta dr. Sichermann Adolf, med. univ. — A debreczeni ön-

* Különbön „Kossuth“ idézett szavaiban nem épen a lélek halhatatlanságáról nyilatkozott kételkedőleg, hanem hogy vajjon a lélek, az ember szellemi része, a halál után, ha már egyszer az ő egyéniségét meghatározó testi szervezetről kiköltözött, elhagyva azt örökre, további működése helyéről fogja-e tudni legalább az ő reá nézve érdekes, itt e földi életben azután megtörtént eseményeket, mint már akkor potencirozott szellemi erő, tökéletesebb viszonyok közé jutván? (gondolta talán magában, ha ugyan az a szellemi erő is meg nem szűnt lenni a halálban, mint a volt élő illetékes emberi testszerveinek egyszerűen resultatuma, mint a hogy az illat az illető virág szerveinek az egyéni sajátysága, mely mint ilyen, természetesen önálló léttel nem is bírhat?)

kéntesi tanfolyam. — A Margit-fürdő. — István Gőzmalom. — Ajánlható czégek. — Örülünk, hogy e lap útján megismeri a művelt külföld Debreczen városát, de másoldalról nem hallgathatjuk el a fölötti megütközésünket sem, hogy a szerkesztőség, mint egyik helyi lapban már egy más ismertető-társunk is felszólalt a maga nevében ellen, a mi lapunk szerkesztőjének az iskolákról és jótékonyági intézetekről írt cikkét önkényesen olyannyira megrövidítette, száraz schematizmusá változtatta, hogy olyan munkalat fölé egyáltalában nem szívesen látjuk nevünket oda nyomtatva.

Kö l t e m é n y e k. Irta Berki József zaláti ev. ref. lelkész. I. kötet. Dalok. Ára 1 frt. Nyom. Werner Ferencznél Kalocsán. Elkésve jelezhetjük e mű megjelenését. Egyszerű, népies dalokat, részben vallásos irányú költeményeket foglal magában e versgyűjtemény. Mutatóul tárczarovatunkban közöljük a szerző egy költeményét.

Tóth József. Unalom óráira. Nagyvárad. Kutasi D. kiadása. Ára 1 frt. Szerző, ki még csak nem rég debreczeni theol. akadémiánk egyik kiváló növendéke volt, s most n.-váradai vallásánár és segédlelkész, „anyjának“ ajánlva adja ki e kötet művét, mely 21 prózai munkából, elbeszélésekből, felolvasásból és 4 versből áll. Érdeklődéssel forgattuk át e könyvet, melyben szerző sok humorral és sokszor csípős satyrával, majd tülerős sarcasmussal, sok élet- és emberismerettel ír. Az ifjú szerzőnek röptéhez szárnyakat kell adnunk, hogy mind magasabba emelkedhessék. Ezért szívesen ajánljuk.

Magyar nyelvtörténeti Szótár. A M. T. Akadémia megbízásából szerkesztették Szarvas Gábor és Simonyi Zsigmond. A harmadik kötet VIII. füzeté vészsup szavakkal jelent már meg e nagy irodalmi vállalatból. Kiadja Budapesten Hornyánszky Viktor.

Ugyancsak Hornyánszkyknál jelenik meg a „Magyar írók élete és munkái“ cz., irodalomtörténeti szempontból megbecsülhetetlen értékű vállalat, melyet szintén a M. T. Akadémia megbízásából Szinnyei József ír. Előttünk a 4-ik és 5-ik füzetek fekszenek a II. kötetből, ismertetvén a Czeglédi-Darvas és a Darvas-Déry nevek közti íróknak életét és teljes irodalmi működését. A legmelegebben ajánljuk e kitűnő művet, melyből egy füzet ára csak 50 kr, megérdemelt figyelembe.

Az Athenaeum kézi Lexikona. A tudományok enciklopédiája különös tekintettel Magyarországra. Szerkeszti Dr. Acsády Ignác. Budapest. 1892. Tizenötödik és tizenhatodik füzet. A derék vállalat 15-ik füzeté befejezi a G. és Gy. betűt s megkezd a H. betűt s anyaga a Gladiolustól-Hajnóczyig terjed. E füzetéről is csak a legteljesebb elismeréssel kell megemlékeznünk. Óriási anyagot népszerűen, a tudomány legújabb eredményeinek felhasználásával közöl, s a cikkek nemcsak alaposan, hanem népszerűen vannak írva. A füzetet két melléklet díszíti, egyik, a jeles Érdemjelek 24 színes képét, a másik, Franciaország térképét adja. A tizenhatodik füzet a H. betűnek van szentelve s a Hajnövesztő-Homlokessont közti anyagot tartalmazza. E füzetben is oly gazdag s oly kiválóan magyar anyag van felhalmozva, minőt eddig a legnagyobb magyar lexikon sem nyújtott. A legkülönbözőbb hasznos ismeretek óriási anyaga van e füzetben is felhalmozva, mégpedig népszerű, könnyen érthető előadásban, úgy hogy a vállalatban a szakértő s a művelt közönség szélesebb rétegei egyaránt nélkülözhetetlen segédkönyvet nyernek. E füzet is két szép műmelléklettel van díszítve. Egyik a többszínű díszítések kettős színes táblája, a másik Budapest legújabb térképe. A képek is hasznosak, szépek és túlnyomólag hazai érdekűek. Összesen 40 füzetre fog terjedni; egy füzet ára 30 kr. A legezészerűbb 20—20 füzetre hat forintjával előfizetni, mely pénz az Athenaeum kiadóhivatalához Budapestre küldendő. Kapható különben minden könyvkereskedésben is.

Megjelent a „Valódi Magyar Szakácskönyv“-nek második bővített kiadása. Irta: Zilahy Ágnes. Ára 1 frt 20 kr. Megrendelhető a „Magyar Nők Lapjának“ kiadóhivatalában (Budapest, kishid-utca 9.). Azon t. előfizetők, kik a „Magyar Nők Lapjára“ félévre avagy egész évre egyszerre előfizetnek, s az előfizetési összeget 10 kr csomagolási és postaszállítási díjjal együtt beküldik, a „Valódi Magyar Szakácskönyvet“ ingyért kapják. A „Magyar Nők Lapjának“ előfizetési ára: a „Lugas“ című gyermeklappal, „Tükör előtt“ című divatlappal s a „Regénymelléklettel“ együtt egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal. — Beküldetvén hozzánk Zilahy Ágnes szakácskönyve, kötelességünknek tartjuk annak megjelentét lapunkban jelezni.

Fényes kiállítású ünnepi szám kiadásával üli meg a „Képes Családi Lapok“ szerkesztősége a koronázási jubileumot. A szám tartalma — egy-két alkalmi cikket leszámítva — az 1867-iki koronázási aktusnak úgyszólván egész lefolyását adja az akkori feljegyzések nyomán, tehát történetileg is époly becses, mint érdekes olvasmányt nyújt. A szám gyöngyét azonban Tolnai Lajosnak alkalmi cikke képezi, melynek minden betűje mély ihlettséget sugároz. Valóságos óda az prózában, melynek költői szárnyalása ellenállhatlanul magával ragad. Megemlékezésre méltó a két jubilaris költemény Várad Antal és Rudnyánszky Gyula tollából, egy hazafias alkalmi cikk Dr. Murányi Ármintól, s még több közlemény, melyek együttvéve maradandó becsvé teszik e számot, mely minden újonnan belépő előfizetőnek is ingyen és díjmentesen küldetik meg. Ez ünnepi szám is mutatja a lap kiadójának áldozatkészségét a nemzeti és kulturális törekvések terén, s részünkről szívesen felhívjuk olvasóink figyelmét e derék közlönyre, mely nemzeti szépirodalmunknak egyik hathatós organuma. A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára: egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, mely előfizetési pénzek a kiadóhivatalba Budapest V., Nagykoroná-utca 20. sz. alá küldendők.

Előfizetési felhívás. Bányai Jakab és Rédl Ferencz nagybecskereki tanítók „Népoktatásügyi Tájékoztató tanítók, tanügybarátok és népnevelésügyi hatóságok számára az 1893. évi teljes naptárral“ címmel oly munkát szerkesztenek, mely hivatva lesz úgy a tanítóknak, mint a népnevelésügy barátainak s a tanügyi hatóságoknak minden az iskola kül- és belügyeit érintő kérdésekben kimerítő és biztos tájékoztatást nyújtani. A mű terjedelme 20—25 ív. Ára 1 frt. Megjelenési határidő 1892. nov. hó. Tartalom. 1. Az 1893. évi naptár. 2. Néhány jelesebb tanférfiú és paedagogiai

író arczképe és életrajza, esetleg önéletrajza. 3. Az összes élő hazai paedagogiai írók névjegyzéke. 4. Az eddig megjelent paedagogiai művek jegyzéke, irányelvek szerint csoportosítva. Az összes tankönyvek jegyzéke: A) Engedélyezett. B) Nem engedélyezett tankönyvek. 5. Az eddig magyar nyelven megjelent ifjúsági irodalom jegyzéke. 6. Tanügyi lapok és folyóiratok jegyzéke, irányelvek szerint. 7. Az összes országos, megyei és egyházmegyei tanhatóságok. 8. Az országos közoktatási tanács szervezete. 9. Felsőbb népoktatási tanintézetek. Ilyenek: Képezdek, polgári, ipar- és kereskedelmi iskolák, felsőbb népiskolák; továbbá alsófokú ipar- és kereskedelmi iskolák jegyzéke. 10. Tanítók czimtára. Valamennyi népoktatási intézetnél működő tanító betűrendes névjegyzékével; egyszersmind megyéenként és működési helyeik szerint csoportosítva. 11. Tanító-egyletek szervezete. A) Az országos bizottság alapszabályai és tisztikara. B) Tanító-egyletek jegyzéke, székhelye és tisztikara. Az egyletek alakulási ideje, továbbá az azok kezelése alatt levő alapítványok ismertetése. Itt úgy az általános, mint a felekezeti tanító-egyletek felsorolhatnak. 12. „Eötvös-alap“ alapszabályai, központi tisztikara és országos osztóbizottsága. Végre vagyongkimutatása. 13. Magyarországi tanítók árvaházegyesületének alapszabályai, tisztikara és vagyongkimutatása. 14. A „Mária Dorottya-egylet“ alapszabályai, tisztikara és vagyongkimutatása. 15. Az országos tanítói nyugdíjalap állapota. 16. A tanítói nyugdíjtörvény ismertetése, tekintettel a módosításokra és magyarázó jegyzetekkel ellátva. 17. Tanszerek jegyzéke. Hogy az itt felsorolt óriási anyaghalmoz ne maradjon száraz statisztika, közbe-közbe a szakaszoknak megfelelő, a tárgyat minden oldalról felölelő irány-cikkeket is közlenek. Ilyenek péld.: A hatóságok viszonya az iskolához milyen legyen? Szakfelügyelet. A tanítók szolgálati viszonyainak — pragmatika — rendezése és az ez irányban megindult mozgalom mostani állapota. A tanító-egyletek működéséről történelmi visszapillantás. Tanítói és ifjúsági könyvtárak. Szaklapok feladata. Tanítóképzés stb. stb. Előfizethetni Nagy-Beeskerekre Pleitz Fer. Pál kiadónál. — Ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

Különfélék.

A jövő iskolai évre debreczeni főiskolai akadémiai igazgatónak Dr. Erdős Józsefet, a theologiai szak dékánjának Balogh Ferenczet, a jog- és államtudományi szak dékánjának pedig Dr. Bacsoni Lajost választotta meg a f. hó 18-án tartott akadémiai tanácsülés. Az új rendszer első vezérembereinek szívünkben kívánunk erőt s egészséget nehéz munkáikhoz.

Debreczeni főiskola. Ezen iskolai év munkája végéhez közeleg, sőt az év f. hó 15-én a főiskolai imateremben tartott hálaadó istenitisztelettel hivatalosan már be is zárult. Most már csak a vizsgák vannak hátra. A hálaadó istenitiszteleten, melyen megjelent főtit. Kiss Áron püspök úr is, Csiky L. főiskolai lelkész mondott imádságot. Istentisztelet után a püspök úr a tanárkari gyűlésterembe vonult, hol a teljes számban összegyűlt tanárokhoz intézett meglehangú beszédet. A főiskola különböző tanszakain immár folyó vizsgákról följegyezzük, hogy a theologiai akadémián jun. 15-től kezdve folynak a vizsgák az illető tudományok rendes óráin és tanter-

meiben. Junius 27. s következő napjain theologiai alapvizsga. A jog- és államtudományi karnál junius 19-én délelőtt 11 óráig az alap- és államvizsgálatok letétele végett a folyamodványok kellően felszerelve beadandók az igazgatóhoz. Junius 20-tól fogva a hó végéig alap- és államvizsgálatok a gyűlésteremben. A főgymnasiumban megkezdődtek a vizsgák két különböző helyen junius 17-én s folynak junius 21-ig. Érettségi vizsgálat. Szóbeli jun. hó 24., 25., 27., 28. A tanítóképzésben szigorlatok junius 9—23-ig az illető tantermekben. Nyilvános vizsgálatok junius 24—25. napjain az akadémiai VI. tanteremben.

Pályázat ref. gymnasiumi kézikönyvre. A főtit. tiszántúli ref. egyházkerület a kebelbeli gymnasiumokban használandó vallástani kézikönyvek előállítását elhatározván, — ezúttal az I. és II-ik osztályok számára való bibliai ismeret és megírására hirdetett pályázatot. Az I-ső osztálynál feladat: az Ószövetségi könyveknek ismertetése a legszükségesebb bibliai, régiségtani, földrajzi ismeretekkel összekötve. (A kézikönyvön kívül a szebb zsolttárok szövegének és dallamának betanítása.) Itt a tananyag következő részei tárgyalandók. Bevezetésül a biblia név eredete és jelentése, a biblia két főrésze, a szentírók, kanonikus és apokryphus könyvek, az ószövetségi könyvek sorrendje és száma, tartalom szerinti felosztás. I. Szakasz. Történelmi könyvek: Mózes élete, első könyve, második könyve, harmadik könyve, negyedik könyve, ötödik könyve, József könyve, a Bírák könyve, Ruth asszony könyve, Sámuel két könyve, Királyok két könyve, Krónikák két könyve, Esdrás könyve, Nehémiás könyve, Eszter könyve. II. Szakasz. Tanító vagy költészeti könyvek. Jób könyve, Zsolttárok könyve, Példabeszédek könyve, Prédikátori könyv, Énekek éneke. III. Szakasz. Prófétaik vagy jövendölési könyvek. Prófétaik, a prófétaik könyvek felosztása, Ézsaiás és könyve, Jeremiás és könyve, Jeremiás Siralmi, Ezékiel és könyve, Dániel és könyve, a 12 kis próféta és könyveik. IV. Szakasz. Régiségtan és földrajz. A zsidók istentisztelete és az ünnepek, a szentsátor és a jérusálemi templom, áldozatok, zsinagógák, Kanaán földje és régi lakói, Kanaán földének felosztása József által, a szomszéd népek. Függelék. A zsidó nép történetének vázlata. Az ország kétfelé válásától I. Heródesig. A biblia olvasásakor, úgyszinté tanítás közben előforduló helynevek térképi ismertetése. — A II-ik osztálynál a feladat: az újszövetség ismertetése, a legszükségesebb régiségtani és földrajzi ismeretekkel összekötve. Főszűly helyezendő a Megváltó élettörténetének és példabeszédeinek az evangéliumok alapján való megismertetésére. (A kézikönyvön kívül alkalmasan megtanulandók a szebb és kiválóbb egyházi énekek, különösen az ünnepi dícséret szövegei és dallamai.) Itt a tananyag következő tételei tárgyalassanak: Bevezetésül: az újszövetség tartalma, a könyvek sorrendje és száma, tartalom szerinti felosztás. I. Szakasz. Történelmi könyvek. Evangéliom, evangélisták, Máté és evangélioma, Márk és evangélioma, Lukács és evangélioma, János és evangélioma, Jézus élete, Jézus példabeszédei, az apostolok cselekedeteiről írott könyv. II. Szakasz. Tanító könyvek. Az apostoli iratok keletkezése, Pál apostol, a rómaiakhoz küldött levél, korinthusiakhoz küldött két levél, Galatákhoz írott levél, ephezusiakhoz írott levél, filippibeliekhez írt levél, kolossébeliekhez írt levél, thessalonikabeliekhez írt két levél, Timotheus és a hozzá írt két levél, Titus és a hozzá

írt levél, Filemonhoz írt levél, zsidókhöz írt levél, Jakab apostol és a közönséges levelek. Péter apostol és két közönséges levele, János apostol 3 közönséges levele, Judás apostol közönséges levele. III. Szakasz. Jövendőlési könyv. Jánosnak mennyei jelenésekről való könyve. IV. Szakasz. Újszövetségi régiségtan és Palestina földrajza, a kézi térkép megjelölésével, mely a műhöz mellékeltenék. A munka terjedelme osztályonként külön-külön nyomtatásban $1\frac{1}{4}$ —2 ív garmond betűkkel közép nagyságú íven. A kézikönyv kidolgozásánál szem előtt tartandó egyebek közt az, hogy a vallásánitás célja a növendékekkel a vallásra, egyházra és annak intézményeire vonatkozó ismereteket közölni, s bennök a vallásos érzelmeket egyházunk hitelvei szerint a szentírás, mint Isten ígéje alapján élesíteni és ápolni, hogy szívökben a vallás és egyház iránti hő szeretet állandóan meghonosuljon, s erkölcsiségök, lelkületök s általában egész jellemök reform. vallásunk értelme szerint idomuljon. A pályadíj, — nyomtatott ívenként 50, azaz ötven forint, — csupán általános becsű munkának adatik ki az első kiadásért, később következő kiadásnál újabb egyezkedésnek leendő helye. Az idegen kézzel, tisztán és olvashatóan lemásolt, s a szerző nevét rejtő jelíges levéllel ellátott mű az 1893. jun. 30-ra a tiszántúli ref. püspöki hivatalhoz Debreczenbe küldendő. Csupán református szerzők pályázhatnak. Hód-Mező-Vásárhelyen, 1892. junius 4. Szeremlei Sámuel, a tiszántúli ref. egyházkerületi közpiskolai felügyelő tanács elnöke.

Lelkészelölés. A földesi lelkési állomásra folyó hó 13-ikán 23 pályázó közül kijelöltettek: Kassai Béla bárándi időközi, Kiss Ferencz kisujszállási segéd-, Kövendi Dénes h. nánási segéd-, Papp Gusztáv h.-böszörményi segéd- és Szabó Mihály ottományi rendes lelkészek. A választás július 10. napján leendő.

A tiszántúli ev. ref. közpiskolai tanáregyesület által 1892. július 3-án és 4-én Szatmáron tartandó közgyűlés programja. Július 2-án. Délután 6 óra 26 perczkor megérkezés Debreczen felől. Délután 7 óra 15 perczkor megérkezés M.-Sziget felől, elszállásolás. Este fél 9 órakor találkozó a társas kör üvegtermében. Július 3-án. Délélt 8 órakor állandó bizottsági ülés a városház tanácstermében. Ennek tárgyai: 1. A közgyűlés elé terjesztendő jelentések bemutatása. 2. Az írásban benyújtott indítványok előleges átnézése. 3. Folyó ügyek. Délélt 9 órakor közgyűlés a városház dísztermében a következő program szerint: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyző és pénztárnok jelentése. 3. Számadás vizsgáló bizottság jelentése. 4. Tanügyi szemle, Kulcsár Endrétől. 5. A nemzeti nevelésről, Dr. Öreg János. 6. A szatmár-németi ev. ref. gymnasium története 1880-tól, Bakcsy Gergely. Délután 2 órakor közebed a nyári színpadon. Délután 5 órakor gyám- és nyugdíjintézeti közgyűlés, ennek tárgyai: 1. Pénztárnoki jelentés. 2. Számadás vizsgáló küldöttség jelentése. 3. A bizottság által beterjesztett ügyek tárgyalása. 4. Folyó ügyek, indítványok. Július 4-én. Délélt 9 órakor a közgyűlés folytatása. Tárgyak: 1. A tisztikar lemondása, tisztújítás. 2. Országos ev. ref. tanáregyesület ügye, Elek Lajos. 3. A classica philologiai oktatás köréből, Dóczy Imre. 4. Az izomműködés kapcsolata szellemi életünkkel, Dr. Hantz Jenő. 5. Folyó ügyek s indítványok tárgyalása. 6. Szavazatszedő bizottság jelentése. Debreczen, 1892. junius 9. A központi bizottság. — **Jegyzetek.** 1. A központi bizottság fölkéri az illetékes tanárkarokat, hogy a nyug- és gyámintézeti, továbbá az egye-

sületi pénztárról vezetett s a központi bizottság által megvizsgáltatott számadások felülvizsgálása végett saját kebelükből küldjenek ki egy-egy tagot, kik ezen feladatukat Debreczenben, a közgyűlés előtti napon, július 2-ikán teljesítendik, mely célból ezen nap délelt 7 órakor a gymnasiumi irodában tartandó ülésre meghívattak. 2. A közgyűlésen csak azon indítványok tárgyalatnak, melyek legkésőbb a közgyűlést megelőző napon, írásban benyújtattak az egyesületi elnökhöz. 3. A közgyűlésen megjelenni szándékozó egyesületi tagok, küldöttek és vendégek szíveskedjenek bejelenteni eme szándékukat június 20-ig Elek Lajos egyesületi jegyzőnél (lakik: Fűvészker-utca 1080. szám), hogy az elszállásolás ügyében idejében lehessen intézkedni.

Protestáns Almanach 1892. A magyarhoni protestáns egyházak élő jeleseink írásban és képekben megörökítésére szerkeszti és kiadja Tóth Vilmos. Budapest. Nyom. Neuwald Illés könyvnyomdájában, Gránátos-u. 8. sz. A legnagyobb örömmel tesszük e reánk, vezérférjainkat ismerni óhajtó magyar protestánsokra nézve oly nagy érdekű irodalmi vállalat első füzetének megjelenéséről jelentést. Négy nagy lapon 16 kiválóbb prot. férfiú áll előttünk (Vajai Bárány Vay Miklós, Kun Bertalan, id. Szent-Iványi Márton, Baltik Frigyes, Tisza Kálmán, Pap Gábor, Dr. Fabinyi Ferencz, Sárkány Sámuel, Ujfalussy Sándor, Szász Gerő, Dr. Szontágh Miklós, Dr. Teutsch György Dániel, Bernáth Elemér, Ádám Kálmán, Poszvek Sándor, Török József). A képek után az életrajzok következnek, melyek közül az első füzet az említett jelesek közül csak Sárkány Sámuelig halad. Az életrajzok rokonszenves, szép hangon ismertetik meg az illető férfiak életét, a hazai protestantismus ügyei körüli buzgalmát. Ajánljuk e vállalatot olvasóink figyelmébe, pártolásába. Díszét képezheti az az előkelő házak asztalainak is. Ára füzetenként 2 frt; az egész megjelenendő műért 16 frt; díszkötésben 25 frt.

Egyházi választások. Nagy-Körösön e hó 12-én bontotta fel az Adám Kálmán esperes elnöklete alatti bizottság az egyházmegyei állások betöltésére beadott szavazati lapokat. Egyh. főjegyző lett Benedek László pándi lelkész, világi jegyző Dr. Kovács Pál kecskeméti jogakadémiai igazgató. Egyházi tanácsbíró Hegyemegi Kiss Kálmán nagy-körösi tanítóképezdei igazgató, ki már a szatmári tractusnak eddig is tiszteletbeli assessora volt, s Takács József czeplédi lelkész. Világi tanácsbírák lettek Hajdú Sándor Szolnokmegye alispánja s Antos István abonyi nagybirtokos. Ujabb szavazás lesz még a 3-ik tanácsbírói állásra Somogyi József szolnoki ügyvéd és Czizmadi Ferencz czeplédi mérnök közt.

Vidéki tanári testületeink munkássága. A tiszántúli közpiskolai tanáregyesület kebelében fennálló nyugdíj- és gyámintézet pénzerejének gyarapítása végett mindenik tanárkar kötelezve van az alapszabályok szerint arra, hogy évenként egyszer ez intézet javára mérsékelt belépti díj mellett népszerű felolvasást tartson, vagy ily felolvasással összekötött hangversenyt, műkedvelői előadást stb. rendezzen. Tanárkaraink egy része az alapszabályok e nemű rendelkezésének dicséretes buzgalommal eleget tesz, miről a pénztári kimutatások alapján következőkben számolhatunk: a hódmező-vásárhelyi tanárkar a forrás közelebbi megjelölése nélkül ily címen 24 frtot és 35 krt, a békési tanárkar 17 frtot és 12 krt, a hajdú-böszörményi tanárkar e célra rendezett majális jövedelméből 30 frtot, végül a mező-túri tanárkar egy belépti díj mellett — tanárok s tanulók közreműködésével — rendezett iskolai ün-

nepély jövedelméből 40 frtot küldött be; így a bevétel e 4 intézettől 111 frtra és 47 krra megy (mihez más intézetekből még 1—2 tanárnak utólagosan küldött megváltási összege járul). — Készséggel közöljük ez igénytelen, de mély kötelességérzetről s teljes ügybuzgóságról tanúskodó tényeket, melyek egyrészt a most késlekedő és elmaradt tanárkaroknak serkentő például szolgálhatnak, másrészt pedig kiválóan alkalmasak szerintünk arra, hogy általok az egyes tanárkaroknak őket megillető helyi jelentőségek mindinkább emelkedjenek, s egyszersmind a művelt közönségre gyakorlott közvetlen hatásuknál fogva belőlök magára a tanügyre nézve is a legkedvezőbb eredmények származzanak.

Az erdélyi ref. tanárok egyesülete májushó 30., 31. és jun. 1. napjain tartotta értekezletét Maros-Vásárhelyt. Az értekezlet kiemelkedő pontjait képezték: Szabó Samu nem annyira alapos, mint inkább szellemes és hazafias lendületű értekezése az egységes középiskoláról, mely tárgyat Szakács Mózes is feldolgozott. Both István: „Felekezetünk s a tanárképzés“ értekezésében állami feladatnak tartja a tanárképzést, a prot. érület fejlesztésére prot. tanárjelöltek internatusát s prot. egyháztörténet és jog tanulását kívánja. Lázár István az egyesületi élet élénkítése és erős prot. tanári közvélemény megteremtése végett a tiszántúli prot. tanár egyesülettel való összeköttetést, együttműködést, a létesítendő Orsz. Prot. tanár egyesületnek pártolását és sürgető tanügyi kérdéseink alaposabb tárgyalhatására évenként megtartandó közgyűlést és választmány szervezését ajánlja. Bod Károly az önképzőkörökről értekezett; Bedőházi János a m. vásárhelyi iskola 20 éves történetét ismertette.

A „Közpapok Lapja“ megszűnt. E lap címoldalára nyomtatva a következő tudósítás küldetett be hozzánk: „Tisztelettel értesítjük olvasóinkat, hogy általunk le nem győzhető akadályok miatt, kénytelenek voltunk lapunkat ideiglenesen beszüntetni. Biztos reményünk van azonban arra, hogy működésünket még ez év szeptember elején ismét megkezdhetjük, s épen azért véglegesen leszámolást nem teszünk, hanem ezidő szerint az éves és féléves fizetéseket jövőre előjegyezzük. Teljes tisztelettel a „Közpapok Lapja“ szerkesztő és kiadóhivatal nevében Péntek Ferencz, ev. ref. lelkész“.

Kérelem. Az országos protestáns árvaház nagytiszt. pártfogóit, kik ez egyesület javára naptárakat árúsítanak el, bizalommal kérjük, hogy az 1892. évi folyam még künlevő példányairól e hónap végeig elszámolni szíveskedjenek. Az eladatlan példányok bélyegeit a kincstár visszaváltja, ha e hónap végeig bemutattnak, különben értéktelenné válnak, kárára az árváknak, a kiknek eltartása ilyen apró morzsákból gyülekezik. Budapest, 1892. junius 14. Hornyánszky Viktor könyvkiadóhivatala.

Lapunk szerkesztője holnapután, f. hó 20-án Kecskemétre utazik, hogy mint kormányképviselő részt vegyen az ottani ev. ref. főgymnasium érettségi vizsgálatain. E laphoz távolléte alatt esetleg küldendő leveleket csak saját nevére kéri czímeztetni.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **CSIKY LAJOS.**

Pályázat tanári állásra.

A karczagi ev. ref. gymnasiumban üresedésbe jött tanári állásra, melylyel a természetrajz s más rokon tárgyak tanítása van összekötve heti 18 órán, pályázat hirdettetik.

Javadalmazás 800 frt és 100 frt lakbér, az egyház pénztárából évnegyedenként előre fizetve.

Pályázhatnak ev. ref. vallású tanárok és tanárjelöltek.

A teljesen felszerelt folyamodványok, melyekhez keresztlevél, oklevél, esetleg index, hadkötelezettséget igazoló okmány esatolandó, az igazgató tanács elnökéhez f. é. július 5-ig beküldendők.

Ha okleveles tanár választatik meg, azonnal állandósítottatik, nem okleveles pedig csak akkor, ha az oklevelet megszerzi.

A megválasztott tanár a tiszántúli ev. ref. tanári nyug- és gyámintézetnek jogos és kötelezett tagja.

Az állomás 1892. szept. 1-én foglalandó el.

Karczag, 1892. junius 12.

Hajnal Elek,

az ig. tanács elnöke.

1—2

Pályázat.

A szatmárnémeti ev. ref. I-ső rendű felsőbb leányiskolában újonnan szervezett helyettes tanári állásra a magyar nyelv és irodalom s ezzel kapcsolatos tárgyak tanszékére pályázatot nyit az iskola igazgató tanácsa.

Pályázhatnak a nevezett szakcsoportok bármelyikét végzett protestáns vallású középiskolai tanárok és tanárjelöltek.

A megválasztott helyettes tanár fizetése évi 650 frt az iskola pénztárából évnegyedes részletekben előre fizetve. Heti tanórájának száma legfeljebb 26.

A kik ezen állást elnyerni óhajtják, egyetemet végzettségükről szóló bizonyítványukat, illetve tanári oklevelüket és esetleg működési bizonyítványukat alulírt elnökséghez folyó évi július hó 10-éig tartoznak benyújtani.

A megválasztott tanár f. é. szeptember hó elsején köteles állását elfoglalni.

Szatmártt, 1892. junius hó 10.

Dr. Farkas Antal,

ig. tan. elnök.

1—2